

इतिहासपरक नेपाली समालोचना

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा
सामाजिकशास्त्र
सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागको
एम्.ए. दोस्रो वर्षको दसौं
पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी
दुर्गमणि गौतम
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर
२०६५

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागको एम्.ए. दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनार्थ श्री दुर्गामणि गौतमले *इतिहासपरक नेपाली समालोचना* शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नभएको हो । म उहाँको शोधकार्यप्रति सन्तुष्ट छु । यहाँको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि नेपाली केन्द्रीय विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मिति : २०६५/०७/२४

.....

राजेन्द्र सुवेदी

प्राध्यापक

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

कीर्तिपुर

स्वीकृति-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत विश्वविद्यालय कीर्तिपुरका छात्र श्री दुर्गामणि गौतमले त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग स्नातकोत्तर तह एम्.ए. नेपाली विषयको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत गर्नुभएको *इतिहासपरक नेपाली समालोचना* शीर्षकको शोधपत्र सोही प्रयोजनका निमित्त स्वीकृत गरिएको छ।

शोधमूल्याङ्कन समिति

क्र.सं.

हस्ताक्षर

१. विभागीय प्रमुख तथा शोध निर्देशक प्रा. राजेन्द्र सुवेदी

२. बाह्यपरीक्षक प्रा. मोहनराज शर्मा

कृतज्ञताज्ञापन

यस शोधपत्रलाई यो अवस्थामा पुर्याउन मेरो शोधनिर्देशक तथा विभागीय प्रमुख श्रद्धेय गुरु प्राध्यापक राजेन्द्र सुवेदीबाट अत्यन्त ठूलो सहयोग भएको छ । आफ्नो कार्यव्यस्तता र अनेकौं कठिनाइका बावजुत पनि मालई प्रशस्त समय र अमूल्य सुझाव दिएर शोधपत्र लेख्ने क्रममा उत्पन्न समस्याको सहज समाधान गरिदिनुहुने आदरणीय गुरुज्युप्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

यसै क्रममा मेरा पिता तथा माता साथै दाजु दिदी र भाइहरुमा पनि हार्दिक श्रद्धा व्यक्त गर्न चाहन्छु किनकि वहाँहरुको अथक सहयोगको कारणबाटै मैले यहाँसम्मको शैक्षिक योग्यता प्राप्त गर्न सफल भएको छु । मेरा हरेक शैक्षिक क्रियाकलापमा अत्यन्तै नजिकबाट अभिभावकको जिम्मेवारी निर्वाह गरिदिदै सहयोग गर्नु हुने मेरा प्रिय मित्रहरु विष्णु ज्ञवाली र भक्त राईप्रति अत्यन्तै कृतज्ञ छु ।

अन्त्यमा, मेरो शोध लेखनका क्रममा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सही सल्लाह र सुझाव दिनुहुने लक्ष्मी ढुङ्गेल लगायतका सम्पूर्ण मित्रहरुमा आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै मेरो शोधको टङ्कणमा सहयोग गर्ने मित्र डिल्लीरमण सुवेदीलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

शोधार्थी

दुर्गामणि गौतम

शैक्षिक सत्र २०६०-०६२

क्रमाङ्क:

विषयसूची

	पेज नं.
परिच्छेद एक : शोधप्रस्ताव	१-५
१.१ शोधशीर्षक	१
१.२ शोधार्थीको पूरा नाम	१
१.३ शोधकार्यको प्रयोजन	१
१.४ विषयपरिचय	१
१.५ समस्याकथन	२
१.६ शोधकार्यको उद्देश्य	२
१.७ पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.८ प्राक्कल्पना	३
१.९ शोधकार्यको औचित्य	४
१.१० शोधकार्यको सीमाङ्कन	४
१.११ शोधविधि	४
१.१२ शोधपत्रको रूपरेखा	४
१.१३ समय विभाजन	५
अध्याय दुई : साहित्येतिहाससम्बन्धी सैद्धान्तिक अवधारणा	६-२२
२.१ इतिहासको अवधारणा	६
२.२ इतिहासको अर्थ र चिन्तनपरम्परा	७
२.३ साहित्येतिहाससम्बन्धी सैद्धान्तिक अवधारणा	८
२.३.१ साहित्येतिहासको स्वरूप	१०
२.३.२ साहित्येतिहासका तत्त्वहरू	१२
२.३.३ साहित्येतिहासको पद्धति	२०

अध्याय तीन : नेपाली समालोचनाको इतिहास	२३-३३
३.१.१ पृष्ठभूमिकाल (आरम्भदेखि १९४७ सम्म)	२३
३.१.२ प्रचेष्टाकाल (१९४८ देखि १९७८ सम्म)	२४
३.१.३ आधुनिक काल (१९७९ देखि हालसम्म)	२६
३.१.३.१ पहिलो उठान	२७
३.१.३.२ दोस्रो उठान	२९
३.१.३.३ तेस्रो उठान	३१
अध्याय चार : इतिहासपरक नेपाली समालोचनाको परम्परा	३४-६७
४.१ इतिहासपरक नेपाली समालोचनाको प्रारम्भिक प्रयास	३४
४.२ इतिहासपरक नेपाली समालोचनाको प्रथम चरण (२०१७-२०२६)	४०
४.३ नेपाली इतिहासपरक समालोचनाको दोस्रो चरण (२०२७ साल यता)	४८
अध्याय पाँच : उपसंहार	६८-७२
सन्दर्भग्रन्थसूची	